

13 oktober 2023

Oorspronkelijke taal: Nederlands

COI FOCUS

SOMALIË

Veiligheidssituatie in Las Anod (Sool)

Disclaimer:

Dit COI-product is geschreven door de documentatie- en researchdienst Cedoca van het CGVS en geeft informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de waarde van het verzoek om internationale bescherming. Het volgt de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en is opgesteld conform de van kracht zijnde wettelijke bepalingen.

De auteur heeft de tekst gebaseerd op een zo ruim mogelijk aanbod aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie en heeft de bronnen aan elkaar getoetst. Het document probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar is niet noodzakelijk exhaustief. Als bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vermeld worden, betekent dit niet dat ze niet bestaan hebben.

Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in een bibliografie achteraan het document. Bronnen die geconsulteerd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst van geraadpleegde bronnen. In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, moet de bronverwijzing uit de bibliografie vermelden.

Publicatie of verspreiding van dit document is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

This COI-product has been written by Cedoca, the Documentation and Research Department of the CGRS, and it provides information for the processing of individual applications for international protection. The document does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of the application for international protection. It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008) and is written in accordance with the statutory legal provisions.

The author has based the text on a wide range of public information selected with care and with a permanent concern for crosschecking sources. Even though the document tries to cover all the relevant aspects of the subject, the text is not necessarily exhaustive. If certain events, people or organisations are not mentioned, this does not mean that they did not exist.

All the sources used are briefly mentioned in a footnote and described in detail in a bibliography at the end of the document. Sources which have been consulted but which were not used are listed as consulted sources. In exceptional cases, sources are not mentioned by name. When specific information from this document is used, the user is asked to quote the source mentioned in the bibliography.

This document can only be published or distributed with the written consent of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons.

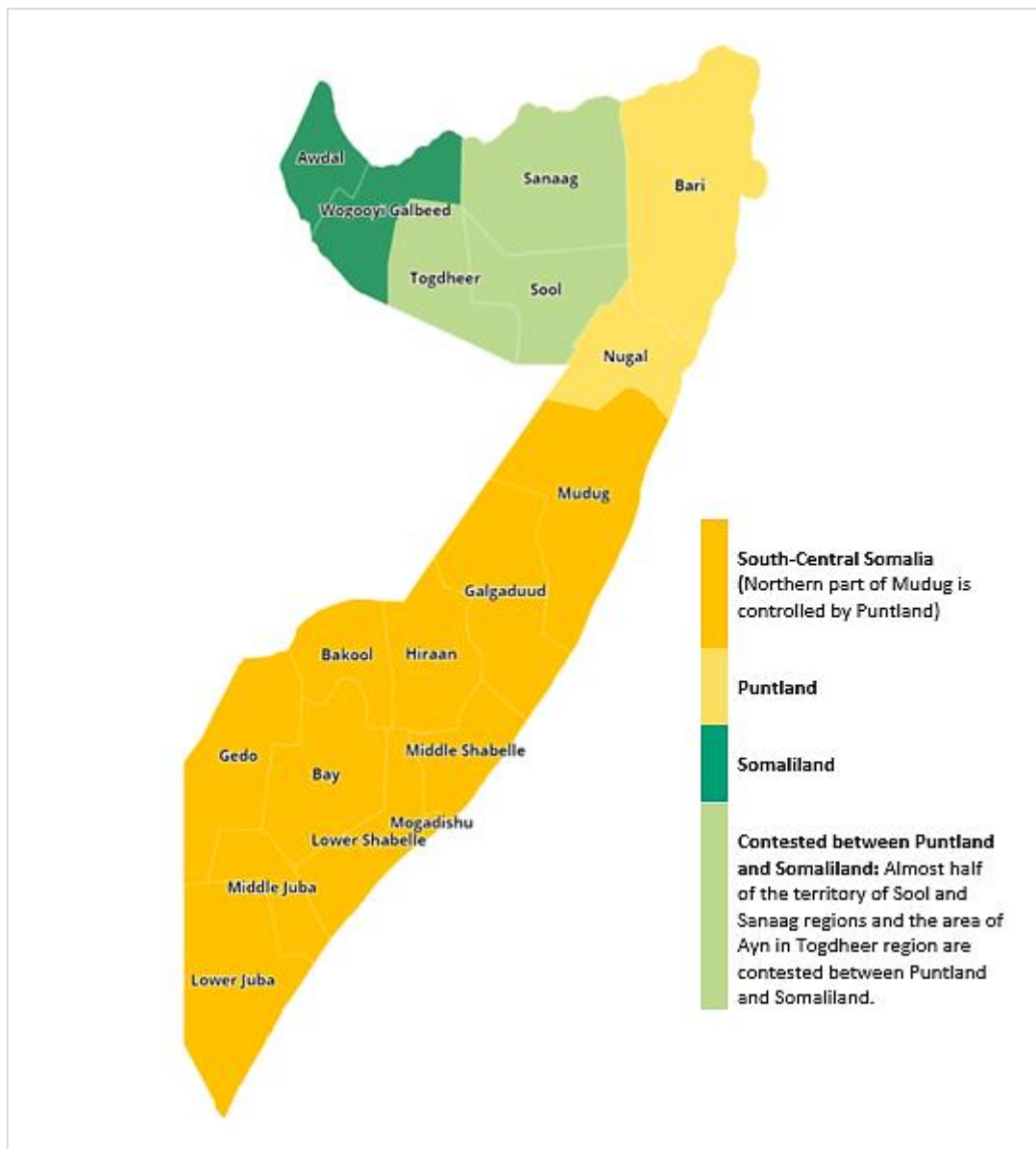
Inhoudstafel

Lijst van afkortingen	3
Kaart 1	4
Kaart 2	5
Inleiding	6
1. Huidige toestand van het conflict	8
2. Typologie van het geweld	10
2.1. Geregistreerd geweld in Somaliland en Puntland (<ACLED)	10
2.2. Geregistreerd geweld in de regio Sool (<ACLED)	11
2.2.1. Lokalisering van het geweld.....	11
2.2.2. Soort geweld	13
2.2.3. Evolutie veiligheidsincidenten	14
3. Doelwitten van het geweld	15
4. Verplaatsingen van de bevolking	17
Samenvatting	21
Bibliografie	22

Lijst van afkortingen

ACLED	Armed Conflict Location & Event Data Project
AI	Amnesty International
BAMF	Bundesamt für Flüchtlinge
EU	Europese Unie
EUAA	European Union Agency for Asylum
HI	Hiraal Institute
ICG	International Crisis Group
ICRC	International Committee of the Red Cross
IPC	Integrated Food Security Phase Classification
MSF	Médecins Sans Frontières
ngo	niet-gouvernementele organisaties
PRMN	Protection and Return Monitoring Network
SIDRA	Somali Institute for Development Research and Analysis Institute
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNHRC	United Nations Human Rights Council
UNOCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
UNSC	United Nations Security Council
UNSOM	United Nations Assistance Mission in Somalia
VN	de Verenigde Naties

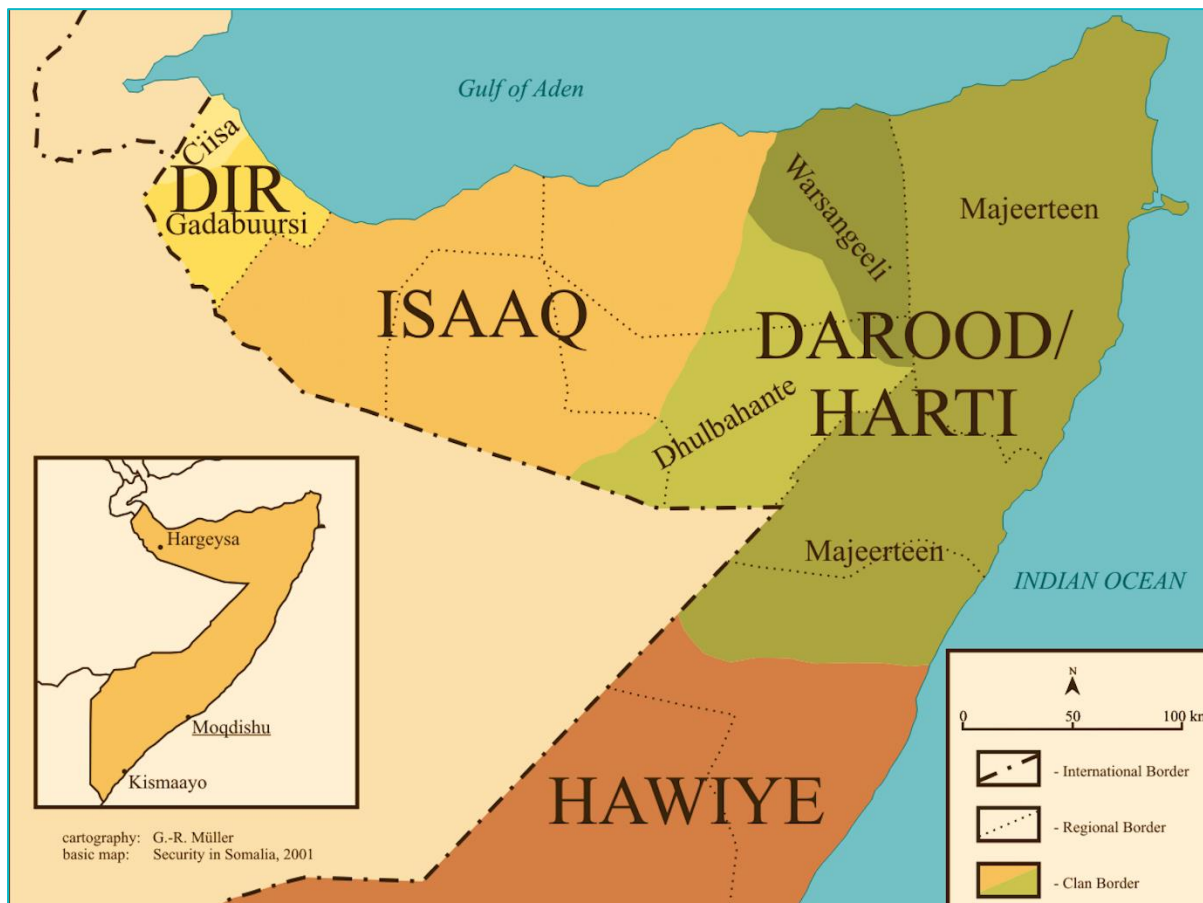
Kaart 1

Kaart 1 – Map of Somalia¹

¹ EUAA, 08/2023, [url](#)

Kaart 2

Kaart 2 – Clangebieden in Somaliland en Puntland²

² African Arguments (Hoehne M. V.), 06/02/2023, [url](#)

Inleiding

Dit document verzamelt informatie over de veiligheidssituatie in de regionale hoofdstad Las Anod (Laascaanood), regio Sool, gelegen in de betwiste gebieden tussen Somaliland en Puntland.³ De verslagperiode gehanteerd in deze analyse gaat van 1 januari 2023 tot en met 22 september 2023. Cedoca sluit dit onderzoek op 9 oktober 2023.

Hoofdstuk 1 beschrijft kort het gewelddadig conflict tussen de Somalilandse veiligheidsdiensten en de Dhulbahanteclanmilities in Las Anod, regio Sool. In het volgende hoofdstuk worden gegevens over de frequentie en lokalisatie van het geweld, het soort geweld en de evolutie van het geweld in Las Anod verzameld op basis van de door ACLED geregistreerde gegevens door Cedoca opgevraagd op 27 september 2023. Op dat moment was de data tot en met 22 september 2023 beschikbaar.⁴ Het derde hoofdstuk beschrijft de doelwitten van dit geweld en het laatste hoofdstuk gaat in op de ontheemding in deze regio als resultaat van dit geweld.

Cedoca baseerde zich voor dit onderzoek op publiek beschikbare lokale en internationale bronnen. Naast Somalische kranten en nieuwssites, zoals Horseed Media, werden verschillende internationale media geraadpleegd. Cedoca deed verder een beroep op de publicaties van uiteenlopende internationale niet-gouvernementele organisaties (ngo's) zoals Médecins Sans Frontières (MSF) en International Crisis Group (ICG) en diverse onderzoekcentra zoals het Somalische Hiraal Institute (HI). Cedoca putte ook informatie uit rapporten van intergouvernementele bronnen, zoals de verschillende instellingen van de Verenigde Naties (VN), waaronder de VN-Veiligheidsraad (United Nations Security Council, UNSC).

Deze COI Focus maakt gebruik van cijfergegevens over veiligheidsincidenten uit de databank van het Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), een Amerikaanse non-profitorganisatie die informatie over conflicten verzamelt, analyseert en in kaart brengt. Ervaren onderzoekers verzamelen de data op basis van een brede waaier van lokale, regionale en internationale nieuwsbronnen en organisaties. Voor Las Anod is dit onder meer Radio Dalsan, Goobjoob, Shabelle Media Network en lokale anonieme bronnen. De databank is betalend beschikbaar op de website van ACLED en wordt wekelijks bijgewerkt met nieuwe informatie (al dan niet over een reeds ingevoerd incident).⁵ De inventaris van ACLED geeft het type van geweld, de actoren van geweld, een beschrijving van de incidenten, de locatie en het aantal dodelijke slachtoffers weer. ACLED licht de toegepaste methodologie voor de invoering en voortdurende controle van de data uitgebreid toe.⁶ Gelet op de methodologie, codering en invoering van gegevens kunnen de cijfers van ACLED volgens Cedoca slechts beschouwd worden als een schatting en indicatie van de tendensen met betrekking tot geweld in een bepaalde periode.

Aanvullend contacteerde Cedoca contacteerde dr. Markus Virgil Hoehne, forensisch antropoloog verbonden aan de universiteit Leipzig, en conflictanalist met expertise in Noord-Somalië.⁷ Dr. Hoehne antwoordde per e-mail op 5 en 6 oktober 2023. Cedoca stelde ook vragen aan twee contactpersonen, werkzaam in Las Anod waarvan contactpersoon A werkzaam is voor de lokale afdeling van een hulporganisatie en antwoordde per e-mail op 8 oktober 2023. Contactpersoon B is een medewerker voor een VN-organisatie in Las Anod en antwoorde per e-mail op 9 oktober 2023. Deze lokale contacten willen anoniem blijven omwille van veiligheidsredenen. Als laatste nam Cedoca contact op met het International Committee of the Red Cross (ICRC). Abdikarim Mohamed

³ Reuters, 11/02/2023, [url](#)

⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

⁵ ACLED, 09/2020, [url](#)

⁶ ACLED, s.d., [url](#)

⁷ Universität Leipzig, s.d., [url](#)

Abdullahi, de communicatiecoördinator van de Somalische delegatie van het ICRC, antwoordde per e-mail op 13 oktober 2023.

De geraadpleegde bronnen hanteren vaak verschillende schrijfwijzen voor Somalische plaats- en persoonsnamen. Cedoca neemt de meest courante schrijfwijze uit de Engelse bronnen over.

Cedoca volgt de veiligheidsomstandigheden in de regio Sool voortdurend op. Als er zich fundamentele wijzigingen of ontwikkelingen voordoen die de situatie ter plaatse aanzienlijk veranderen, dan werkt Cedoca deze COI Focus zo snel mogelijk bij.

1. Huidige toestand van het conflict

De VN-Veiligheidsraad meldt in juni 2023 gewelddadige confrontaties “at varying levels of intensity” tussen de Somalilandse strijdkrachten en de lokale Dhulbahanteclanmilities die resulteren in een aanzienlijk aantal slachtoffers, de vernieling van de infrastructuur en de ontheemding van de inwoners. Het geweld bereikt in februari 2023 een hoogtepunt. Het geweld heeft ook de humanitaire situatie in Sool en de aangrenzende regio’s verslechterd.⁸

In februari 2023 laait het geweld hoog op in de stad Las Anod, nadat clanleiders verklaren dat de regio’s Sool, Sanaag en Cayn, de onafhankelijke deelstaat SSC-Khaatumo wordt, bestuurd door de Somalische federale overheid. Dit is het resultaat van een gespannen situatie als gevolg van een aanslag op een lokale politicus in december 2022. Dit incident leidt tot betogingen in de stad, in het bijzonder tegen de Somalilandse regeringsleden en veiligheidsdiensten. Er vallen 12 doden en 59 gewonden tijdens dit protest volgens de VN-Veiligheidsraad. De Somalilandse troepen worden gedwongen zich uit de stad terug te trekken.⁹

De onderliggende claudynamieken tussen de Dhulbahanteclan (Harti/Darod), de meerderheid in de regio Sool, en de Isaaqclan (Somaliland) spelen ook een rol in deze uitbarsting van geweld in Las Anod. Ook een reeks onopgeloste moorden vormen een extra lading op de gespannen situatie. Sinds Somaliland Las Anod bestuurt in 2007 hebben meer dan 100 onopgeloste moorden plaatsgevonden van onder meer prominente zakenlui en intellectuelen. Onder de Dhulbahanteclan leeft de idee dat de Somalilandse overheid (in)direct betrokken is bij deze moorden. Hoewel er een grote aanwezigheid is van de Somalilandse veiligheidsdiensten in de stad, zijn er weinig arrestaties verricht in het kader van deze misdrijven.¹⁰

Chronologie:

- februari 2023: zware gevechten met onder meer mortiergranaten tussen Somalilandse veiligheidstroepen en de Dhulbahantemilities breken uit in de stad Las Anod met meer dan 100 doden, volgens International Crisis Group (ICG). Op 10 februari 2023 verklaart Somaliland unilateraal het staakt-het-vuren dat onmiddellijk teniet wordt gedaan door een herneming van het geweld.¹¹
- maart 2023: het geweld zwakt af maar blijft voortduren. De Dhulbahantemilities zijn er in geslaagd de Somalilandse troepen verder uit de stad te duwen waardoor het aantal mortieraanvallen op de stad daalt. In een bemiddelingspoging spreekt een Ethiopische delegatie begin maart zowel de Dhulbahanteclanoudsten in de stad Garowe (Puntland) als de overheid in Hargeisa (Somaliland). De onderhandelingen mislukken omdat de Dhulbahante de volledige terugtrekking van de Somalilandse troepen willen, een eis waar de Somalilandse overheid zich niet in kan vinden.¹²
- april 2023: de gevechten duren voort. Bemiddelingspogingen boeken geen resultaten. Internationale partners proberen de Somalilandse president Muse Bihi te overtuigen om de troepen terug te trekken uit Las Anod.¹³
- mei 2023: de situatie blijft gespannen met periodes van kalmte, afgewisseld door schermutselingen.¹⁴ Het conflict breidt uit wanneer er in mei gevechten tussen de Somalilandse

⁸ UNSC, 15/06/2023, pp. 2, 11, 15, [url](#)

⁹ UNSC, 21/02/2023, [url](#); BAMF, 07/2023, pp. 4, 5, [url](#); HI, 05/2023, pp. 4, 5, [url](#)

¹⁰ BAMF, 07/2023, pp. 3, 4 [url](#)

¹¹ ICG, , s.d., [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

¹² ICG, , s.d., [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

¹³ ICG, s.d., [url](#)

¹⁴ UNHCR, 21/06/2023, p. 3, [url](#)

troepen en de Dhulbahantemilities plaatsvinden in de dorpen Dhabansaar en Samakab, ten noorden van de stad Las Anod. Op 10 mei 2023 verklaart de Puntlandse president Said Deni Las Anod te helpen bevrijden van de Somalilandse troepen.¹⁵ Op 28 mei ontmoeten Dhulbahanteclanouders de Somalische president Hassan Sheikh Mohamud om het conflict te bespreken.¹⁶

- juni 2023: het geweld herbegint eind juni 2023 in en rond de stad. De Puntlandse president verklaart te willen onderhandelen met de Dhulbahanteclanouders.¹⁷

- juli 2023: er hebben af en toe gevechten plaats in Las Anod. Na een aanval op het Las Anod General Hospital, trekt Médecins Sans Frontières (MSF) zich terug uit dit ziekenhuis omwille van de onveiligheid. Wel blijven ze aanwezig in de regio Sool in Kalabaydh, op 40 km ten zuiden van Las Anod, waar ze basisgezondheidszorg geven onder andere aan de recente ontheemden uit Las Anod.¹⁸

- augustus 2023: in deze maand zijn er sporadische gewelddadige incidenten.¹⁹ Dhulbahante militie veroveren de belangrijkste Goojacade militaire basis van Somaliland, gelegen aan de rand van de stad, dat dienst deed als commandopost en van waaruit de stad met mortiergranaten beschoten werd.²⁰ Verschillende Somalilandse soldaten worden gevangengenomen, alsook de bevelhebber van deze basis.²¹ Dit betekent dat de Somalilandse troepen geen significante aanwezigheid meer hebben in het gebied.²² De Somalilandse troepen trekken zich terug in Dhodida, in het noordwesten.²³ In een gezamenlijk statement veroordelen de Europese Unie (EU), Verenigde Naties (VN), African Union Mission in Somalia en anderen de escalatie van het conflict en roepen ze op tot een onmiddellijk staakt-het-vuren.²⁴ Het internationale Rode Kruis bezoekt op 31 augustus voor het eerst krijgsgevangenen in Las Anod.²⁵

- september 2023: op 4 september bezoekt het Rode Kruis-team gevangenen strijders in de gevangenis van Hargeisa. Midden september faciliteert het Rode Kruis de vrijlating van twee gewonde gedetineerden in Las Anod op humanitaire gronden en vliegt hen naar Hargeisa voor betere medische zorg.²⁶ ACLED noteert één gewelddadig incident voor de periode 01/09/2023 tot 22/09/2023.²⁷

¹⁵ ICG, s.d., [url](#)

¹⁶ UNSC, 15/06/2023, p. 2, [url](#)

¹⁷ ICG, s.d., [url](#)

¹⁸ ICG, s.d., [url](#); MSF, 24/07/2023, [url](#); Al Jazeera, 23/08/2023, [url](#)

¹⁹ UNHCR, 20/09/2023, [url](#)

²⁰ Shabelle Media Network, 26/08/2023, [url](#); UNSC, 06/09/2023, [url](#); Horseed Media, 25/08/2023, [url](#)

²¹ UNSC, 06/09/2023, [url](#)

²² ICG, 09/2023, [url](#)

²³ Horseed Media, 25/08/2023, [url](#)

²⁴ ICG, 09/2023, [url](#); UNSOM, 27/08/2023, [url](#)

²⁵ Radio Dalsan, 01/09/2023, [url](#); ICRC, 01/09/2023, [url](#)

²⁶ Wardheer News, 12/09/2023, [url](#)

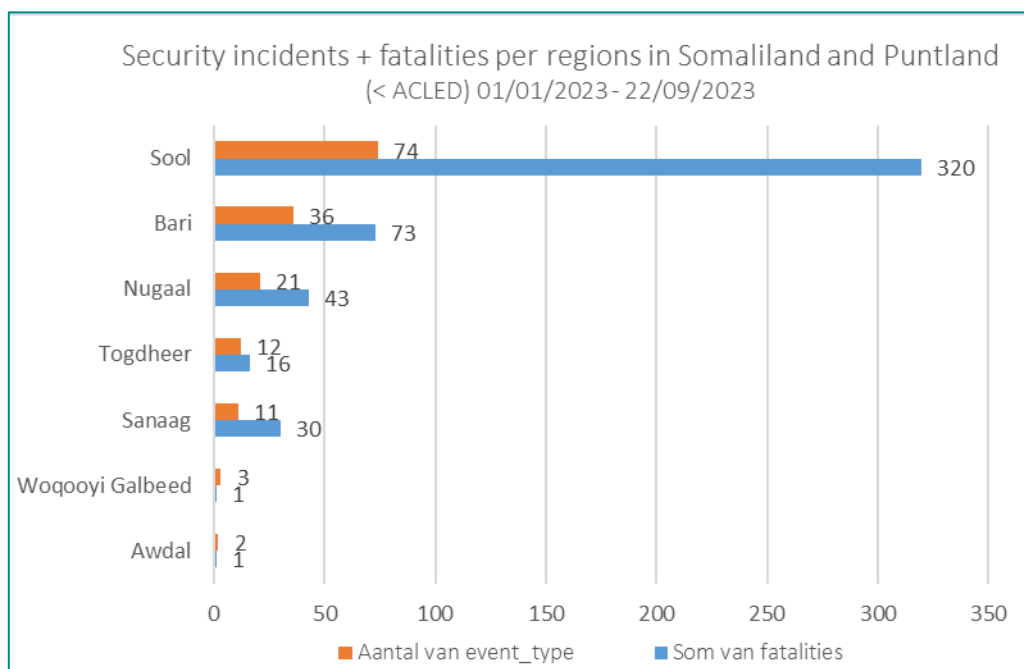
²⁷ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

2. Typologie van het geweld

2.1. Geregistreerd geweld in Somaliland en Puntland (<ACLED)

De demarcatie van Somaliland, Puntland en de betwiste gebieden verschilt van bron tot bron. In het kader van dit onderzoek selecteert Cedoca in de ACLED-datasheet:

- voor Somaliland de *ADMIN 1*-regio's Woqooyi Galbeed, Awdal en Togdheer;
- voor de betwiste gebieden Sool en Sanaag en;
- voor Puntland Bari en Nugaal. Enkel het noordelijke deel van de regio Mudug wordt gerekend tot Puntland maar gezien de onduidelijke demarcatie neemt Cedoca dit deel niet op in het overzicht, in navolging van de administratieve opdeling in het veiligheidsrapport van de EUAA (02/2023).²⁸

Grafiek 1 – Grafiek opgemaakt op basis van ACLED-data²⁹

Voor de deelstaten Somaliland en Puntland, en in de periode van 1 januari 2023 tot en met 22 september 2023, registreert ACLED de meeste incidenten in de regio Sool (74 incidenten) alsook de meeste dodelijke slachtoffers (320) (grafiek 1). De helft minder incidenten hebben plaats in de regio Bari (Puntland) met 36 incidenten en op de derde plaatst volgt de regio Nugaal (Puntland) met 21 incidenten.³⁰

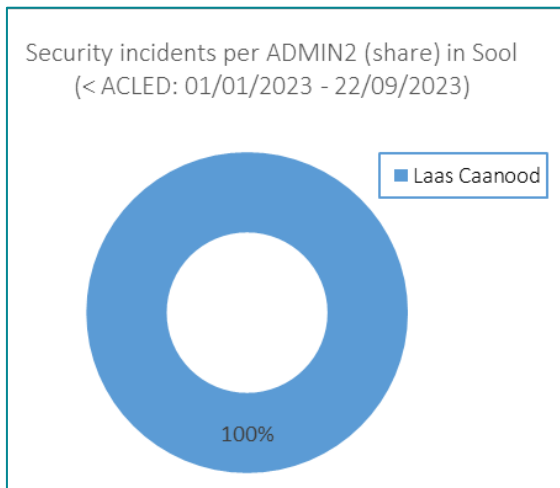
²⁸ EUAA, 02/2023, p. 5, [url](#)

²⁹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

³⁰ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

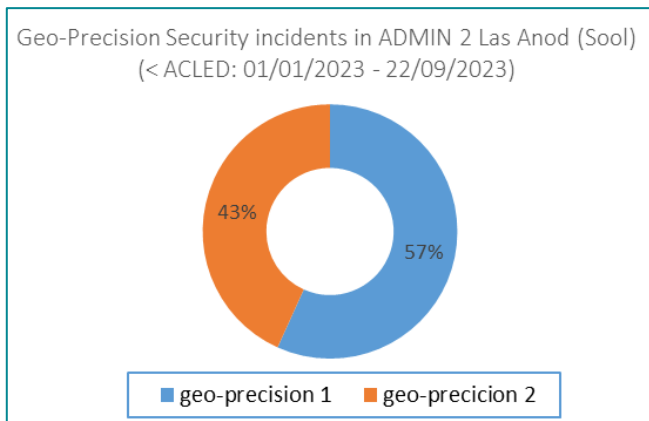
2.2. Geregistreerd geweld in de regio Sool (<ACLED)

2.2.1. Lokalisering van het geweld

Alle geweldincidenten registreert ACLED in de *ADMIN 2*-categorie Las Anod, zoals grafiek 2 illustreert.³¹

Grafiek 2 – Grafiek opgemaakt met ACLED-data

Wanneer het incident plaatsvindt in de stad Las Anod zelf, geeft ACLED de *geo-precision*-code 1 aan. Meer dan de helft van de geregistreerde incidenten (57 %) gebeuren in de stad zelf, zoals grafiek 3 weergeeft.³²

ACLED kent de *geo-precision*-code 2 toe wanneer de plaats wordt omgeschreven als "in the vicinity of Laascaanood town", of in een dorp in de buurt van de stad. Iets minder dan de helft van de incidenten hebben plaats in de buurt van de stad.³³

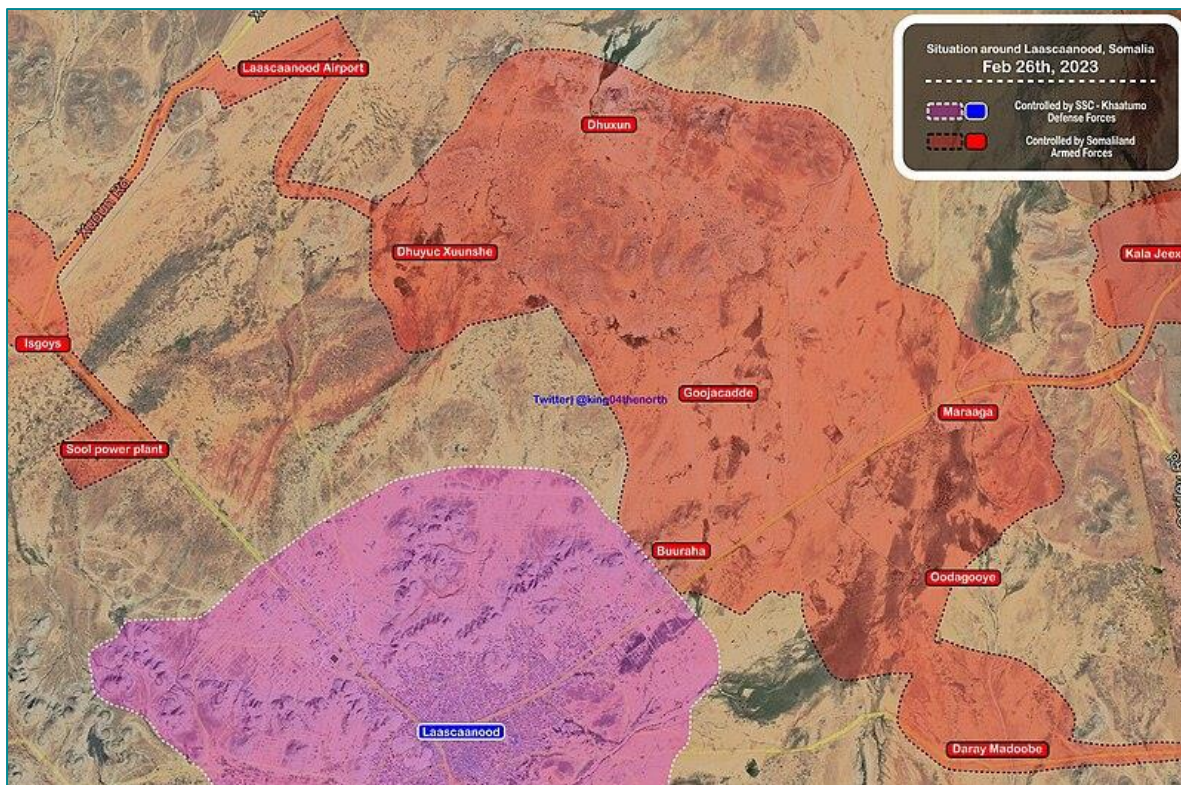
Grafiek 3 – Grafiek opgemaakt op basis van ACLED-data

In de volgende dorpen, of in de buurt ervan, registreert ACLED gewelddadige aanvallen door de Somalilandse troepen op de locatie of gevechten tussen de Somalilandse veiligheidsdiensten en (clan)milities: de dorpen Maraaga/ Maraga (3 incidenten), Xargaga (1), Samakaab (2), DhabanSaar (1) en Gooja Cade/ Goojacade (4) en in de buurt van Dhuyuc Xunsho (4).

³¹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

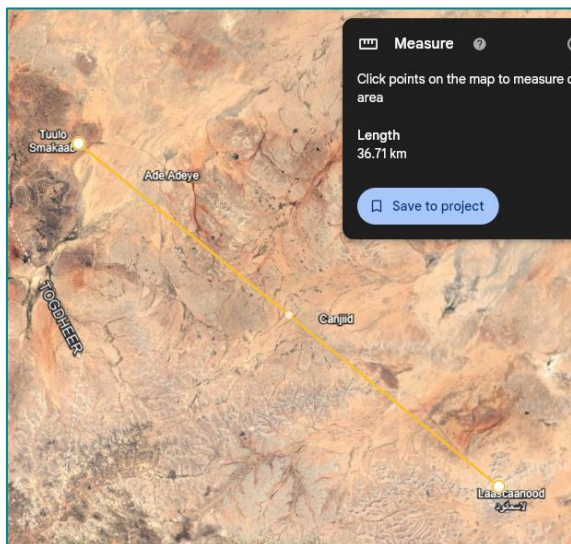
³² ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

³³ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

Kaart 3 – Detail regio Las Anod

Kaart 3 toont de locaties Goojacadde, Maraaga en Dhuyuc Xunsho.³⁴

Kaart 4 – Afstand Tuulo Smakaab – Las Anod

Het dorp Tuulo Smakaab/ Samakaab ligt in vogelvlucht op 36 km van de stad Las Anod verwijderd, zoals kaart 4 toont.³⁵

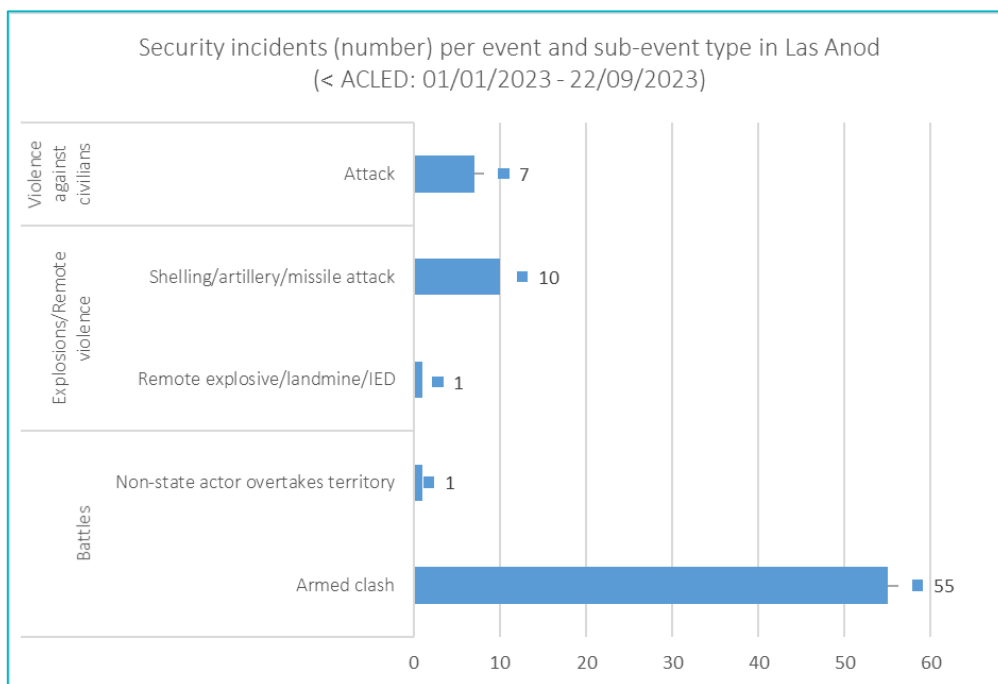
Dhaban Saar ligt op 20 km ten zuiden van Tuulo Samakaab.³⁶

³⁴ Wikimedia Commons, 26/02/2023, [url](#)

³⁵ Google Earth, s.d., [url](#)

³⁶ African Arguments, 12/06/2023, [url](#)

2.2.2. Soort geweld

Grafiek 4 – Grafiek opgemaakt op basis van ACLED-data

Het merendeel van het geweld in Las Anod (55) zijn gevechten tussen de Somalilandse veiligheidsdiensten en de Sool, Sanaag en Cayn-militie, die ACLED noteert onder de subcategorie *Armed clash*. In 44 van deze gevallen betreft het een aanval met mortiergranaten, PK-machinegeweren en granaatwerpers gevolgd door een vuurgevecht, ook wanneer dit geweld zich in de stad voordoet.³⁷ Vijf incidenten in die categorie zijn gevechten tussen de Somalilandse veiligheidsdiensten en de Dhulbahantemilitie. Dit zijn schietincidenten.³⁸

Voorbeeld:

- Op 6 januari 2023 breekt een gevecht uit in de buurt genaamd Sayadka Hill en het Hamdi Hotel, waar Somalilandse troepen gestationeerd zijn, in de stad Las Anod. Minstens 34 mensen worden gedood.³⁹
- Op 13 augustus 2023 bevechten de Somalische veiligheidstroepen de Sool-, Sanaag- en Cayn-milities in de stad. Het geweld begint met mortiergranaten die burgerwoningen raken. Hierdoor komen minstens vier burgers om het leven.⁴⁰

De tien geweldincidenten genoteerd onder de subcategorie *shelling/artillery/missile attack* zijn, op één na, mortieraanvallen van de Somalilandse veiligheidsdiensten op civiele structuren in de stad zoals huizen, een ziekenhuis en een moskee. Hierbij komen burgers om het leven.⁴¹

Voorbeeld:

³⁷ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

³⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

³⁹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#); Garowe Online, 06/02/2023, [url](#)

⁴⁰ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

⁴¹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

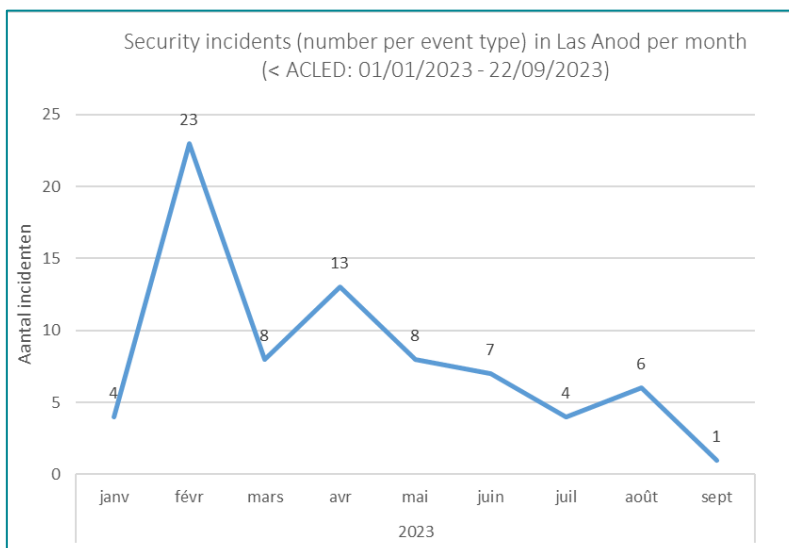
- Op 18 februari 2023 vuurt het Somalilandse leger verschillende mortiergranaten af op de stad. Ze komen terecht op burgerwoningen, ziekenhuizen en een moskee. Hierbij sterft een burger.⁴²
- Op 16 augustus 2023 vuren de Somalilandse veiligheidsdiensten mortieren af op de stad waarbij huizen worden geraakt. Een bekende dichter komt hierbij om het leven.⁴³

De zeven aanvallen door ACLED geregistreerd als *violence against civilians/attack* zijn moordaanslagen waarbij een burger wordt neergeschoten. In vier aanvallen is de verantwoordelijke actor het Somalilandse leger, in twee gevallen een onbekende gewapende groep en voor één case is de Dhulbahantemilitie de verantwoordelijke.⁴⁴

Voorbeeld:

- Op 2 maart 2023 vallen de Somalilandse strijdkrachten een auto aan die uit Hargeisa kwam richting Las Anod. Een burger van de Dhulbahanteclan komt hierbij om het leven.⁴⁵
- Om onbekende redenen schieten de Somalilandse strijdkrachten een burger van de Dhulbahanteclan dood in Las Anod op 17 juli 2023.⁴⁶

2.2.3. Evolutie veiligheidsincidenten

Grafiek 5 – Grafiek opgemaakt op basis van ACLED-data

De bovenstaande grafiek 5 vertoont een piek van incidenten in de maand februari 2023 (23) en de maand april (13). Na april 2023 tekent zich een daling van het aantal incidenten af.⁴⁷

⁴² ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

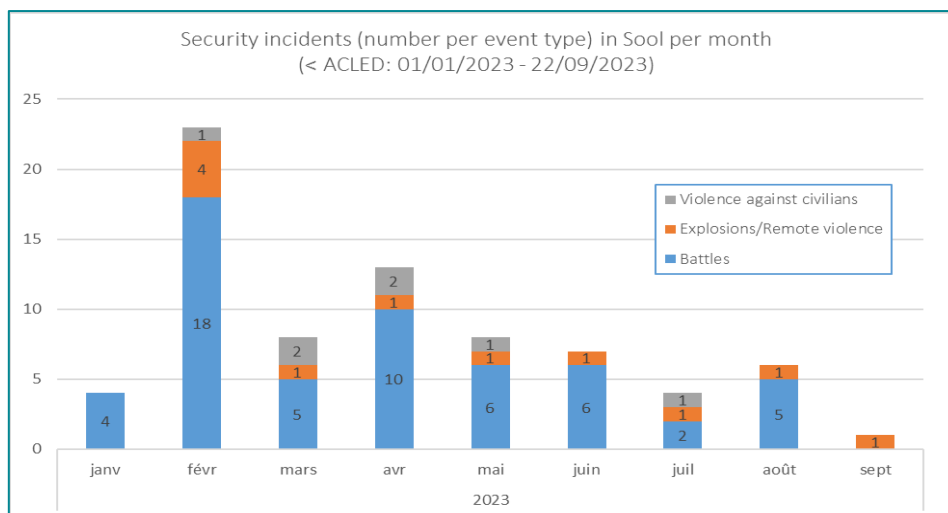
⁴³ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

⁴⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

⁴⁵ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

⁴⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

⁴⁷ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

Grafiek 6 – Grafiek opgemaakt op basis van ACLED-data

Bovenstaande grafiek 6 toont dat in de drie weken van de maand september 2023 er geen geweld meer wordt vermeld door de door ACLED geraadpleegde bronnen, op een mortieraanval na. Enkel in de maand februari 2023 hebben er meerdere mortieraanvallen plaats op de stad.⁴⁸

3. Doelwitten van het geweld

Over het aantal doden door dit geweld verschillen de cijfers in de geraadpleegde bronnen.

Wat burgerdoden betreft documenteert de Human Rights and Protection Group van de UN Assistance Mission in Somalia (UNSOM) minstens 552 burgerslachtoffers waarvan 87 doden en 465 gewonden door gevechten in Las Anod tussen de Somalilandse veiligheidsdiensten en lokale gewapende groepen die verbonden zijn met de Dhulbahanteclan. En dit tussen december 2022 en juni 2023.⁴⁹

UNSOM registreert voor het geweld in Las Anod begin februari 2023, het piekmoment van de gevechten tussen clanmilities en de Somalilandse veiligheidsdiensten, 36 burgerdoden en 270 gewonden, volgens het rapport van de VN-Veiligheidsraad van 15 juni 2023.⁵⁰ De UN Independent Expert on the situation of human rights in Somalia, Isha Dyfan, spreekt over minstens 63 burgerdoden en meer dan 363 gewonden, in een persbericht van 23 februari 2023.⁵¹

Er is geen bronmateriaal publiek beschikbaar waardoor de cijfers gepubliceerd door UNSOM kunnen worden geanalyseerd.

Amnesty International (AI) publiceert op 20 april 2023 dat meer dan 100 mensen gestorven zijn en meer dan 600 gewond in Las Anod. Onder de burgerdoden bevonden zich vrouwen, kinderen, bejaarden en zorgpersoneel. De overgrote meerderheid werd gedood door willekeurig geweld zoals raketaanvallen, mortieraanslagen en andere explosieven met een breed bereik die niet in een dichtbevolkt gebied zouden mogen worden ingezet volgens de internationale humanitaire wet op willekeurig geweld.⁵²

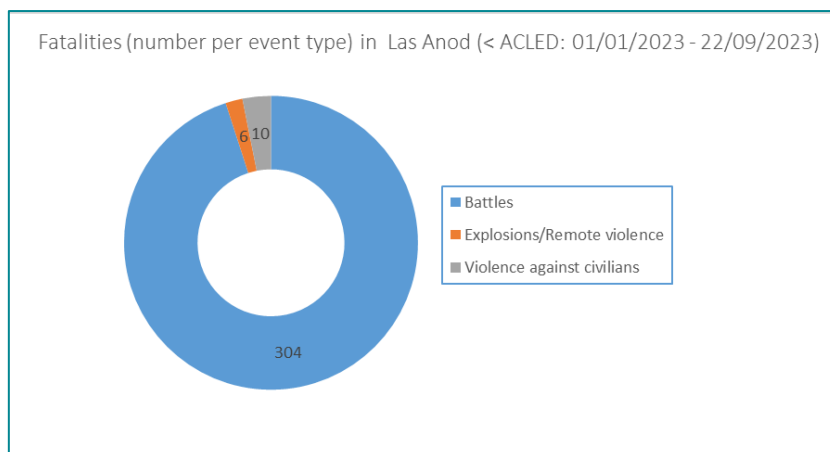
⁴⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

⁴⁹ UNHRC, 21/08/2023, p. 6, [url](#)

⁵⁰ UNSC, 15/06/2023, pp. 2, 3, 11, [url](#)

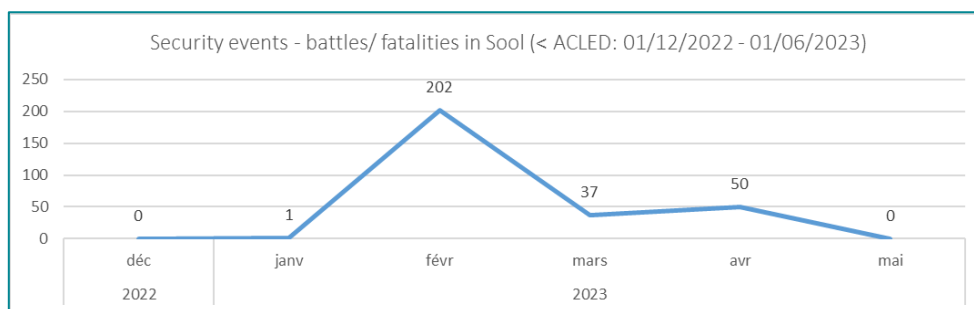
⁵¹ UNHRC, 23/02/2023, [url](#).

⁵² AI, 20/04/2023, [url](#)

Grafiek 8 – Grafiek opgemaakt op basis van ACLED-data⁵³

ACLED registreert de meeste dodelijke slachtoffers onder de categorie *battles* (304). De dodelijke slachtoffers in de categorie *battles* beschrijft ACLED in sommige incidenten als “civilians”, “people” of “person” waardoor Cedoca geen analyse kan maken van het aandeel burgerdoden in deze ACLED-categorie.⁵⁴ Het gaat hier ook over conservatieve schattingen op basis van publieke, gepubliceerde bronnen:

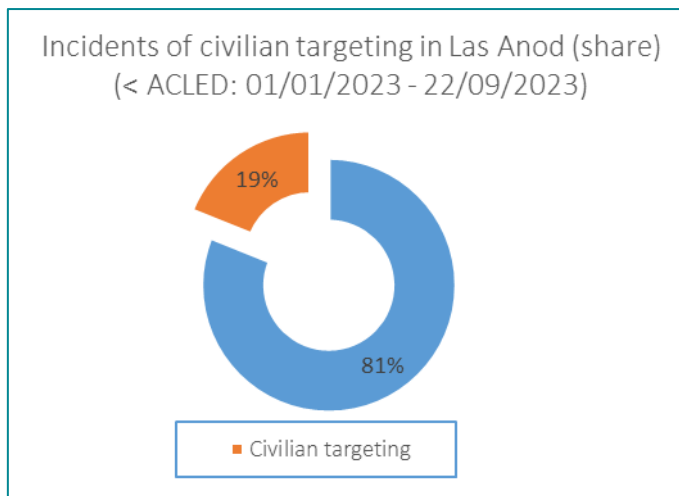
Grafiek 2 – Grafiek opgemaakt op basis van ACLED-data

ACLED encodeert gewelddaden waarbij burgers de “main or only target” zijn onder de noemer *civilian targeting*. Naast alle incidenten genoteerd in de ACLED-categorie *violence against civilians* bevat de cluster *civilian targeting* ook gewelddaden geregistreerd als *explosions/remote violence*. Gebeurtenissen waarbij burgers incidenteel gedood worden, rekent ACLED niet tot deze cluster. ACLED definieert burgers als per definitie ongewapende slachtoffers van het geweld. In die zin noteert ACLED veiligheidspersoneel in burger, dus ongewapend en wanneer doelwit van geweld, als burgers.⁵⁵

⁵³ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

⁵⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

⁵⁵ ACLED, 06/2023, pp. 22, 23, 29, [url](#)

Grafiek 7 – Grafiek opgemaakt op basis van ACLED-data

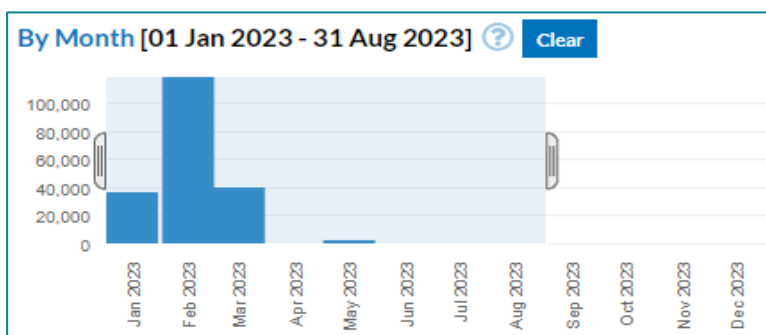
Bijna een vijfde van de incidenten labelt ACLED als gericht geweld tegen burgers, 14 van de in totaal 74 incidenten, waarbij 16 burgers om het leven komen.

Burgers komen om door morteraanvallen van de Somalilandse veiligheidsdiensten (6), worden doodgeschoten door Somalilandse veiligheidsdiensten (4) of onbekenden (3). Een militiesoldaat van de Dhulbahanteclan schiet een burger dood om onbekende redenen (1) en 2 mensen sterven door een explosie.⁵⁶

4. Verplaatsingen van de bevolking

Het Integrated Food Security Phase Classification (IPC) schat de bevolking van de regio Sool op 497.571 personen en de regio Sanaag op 388.559 personen.⁵⁷ UNOCHA schat het aantal inwoners van Las Anod tussen de 190.000 en 200.000: "but the exact figure is not known due to recent movements caused by drought and conflict".⁵⁸

Sinds februari 2023 zijn meer dan 200.000 mensen gevlucht, groten deels naar dorpen in de buurt van Las Anod. Nog eens 100.000 zouden zijn gevlucht naar Ethiopië.⁵⁹

Volgens gegevens verzameld door het UNHCR Protection and Return Monitoring Network (PRMN) zijn in totaal 206.000 mensen ontheemd geraakt in de periode januari 2023 – augustus 2023 en dit voornamelijk door het conflict (197.000).⁶⁰

⁵⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, [url](#)

⁵⁷ IPC, 28/02/2023, [url](#)

⁵⁸ UNOCHA, 09/02/2023, [url](#)

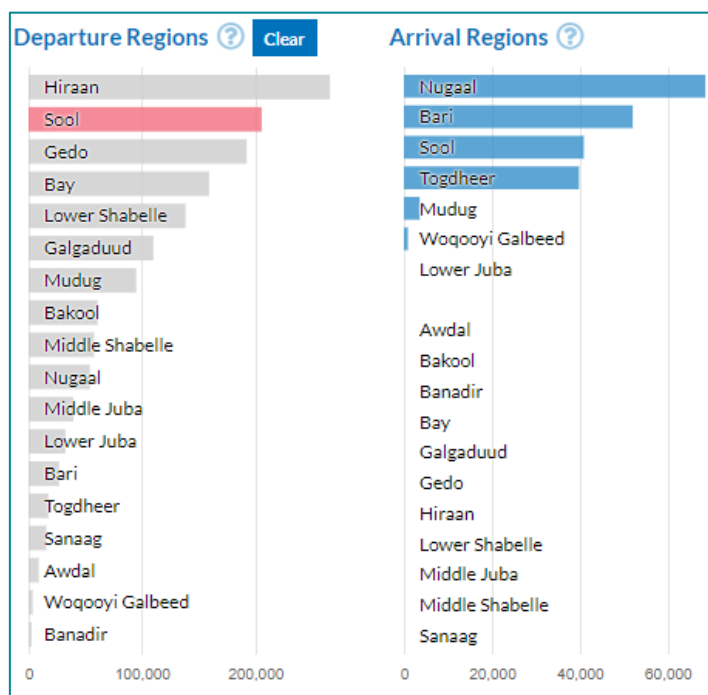
⁵⁹ ACAPS, 14/04/2023, [url](#)

⁶⁰ UNHCR, via geraadpleegde operational data portal: 29/09/2023, [url](#)

Grafiek 10 – Grafiek opgemaakt op basis van PRMN-Operational Data Portal

De ontheemdenstroom situeert zich voornamelijk in het begin van 2023, met een hoogtepunt in februari 2023, zoals de bovenstaande grafiek illustreert.⁶¹ De grootste ontheemding heeft plaats in de maand februari 2023 wanneer het geweld in de stad piekt. Het gebruik van mortier- en raketgranaten creëerde een paniekgolf onder de inwoners die geleid heeft tot een “frantic exodus”, volgens het onderzoek van Somali Institute for Development Research and Analysis (SIDRA Institute) (07/2023).⁶²

De meeste mensen vluchten naar de regio Nugaal (69.000), de regio Bari (52.000), naar andere locaties binnen de regio Sool (41.000) en naar de regio Togdheer (40.000). Een minderheid trekt naar de regio Mudug (4.000) en de regio Woqooyi Galbeed (900) (grafiek 11).⁶³

Grafiek 11 - Grafiek opgemaakt op basis van PRMN-Operational Data Portal

De meeste van de ontheemden hebben zich gesetteld in informele kampen, zoals het kamp aan de rand van de stad Kalabaydh, andere vonden onderdak in kleinen dorpen.⁶⁴

Volgens een ICRC-medewerker verergert de droogte de leefomstandigheden van deze nieuwe ontheemden. De middelen van de gastgemeenschappen zijn al compleet uitgeput wanneer de nieuwe aankomen.⁶⁵ De zoektocht naar nieuwe middelen verloopt moeizaam, een oproep door UNHCR voor donorsteun aan deze Somalische vluchtelingen in Ethiopië heeft na twee maanden 2 % van het vooropgestelde budget verzameld.⁶⁶ Volgens AI zijn naar schatting 89 % van deze ontheemden vrouwen en kinderen. Deze nieuwe vluchtelingenstroom ontstaat op een moment waarop ongeveer 214.000 mensen in de regio Sool zich in een crisis (IPC 3)- of emergency (IPC 4)-

⁶¹ UNHCR, via geraadpleegde operational data portal: 29/09/2023, [url](#)

⁶² SIDRA Institute (Omar Bile A.), 07/2023, p. 1, [url](#)

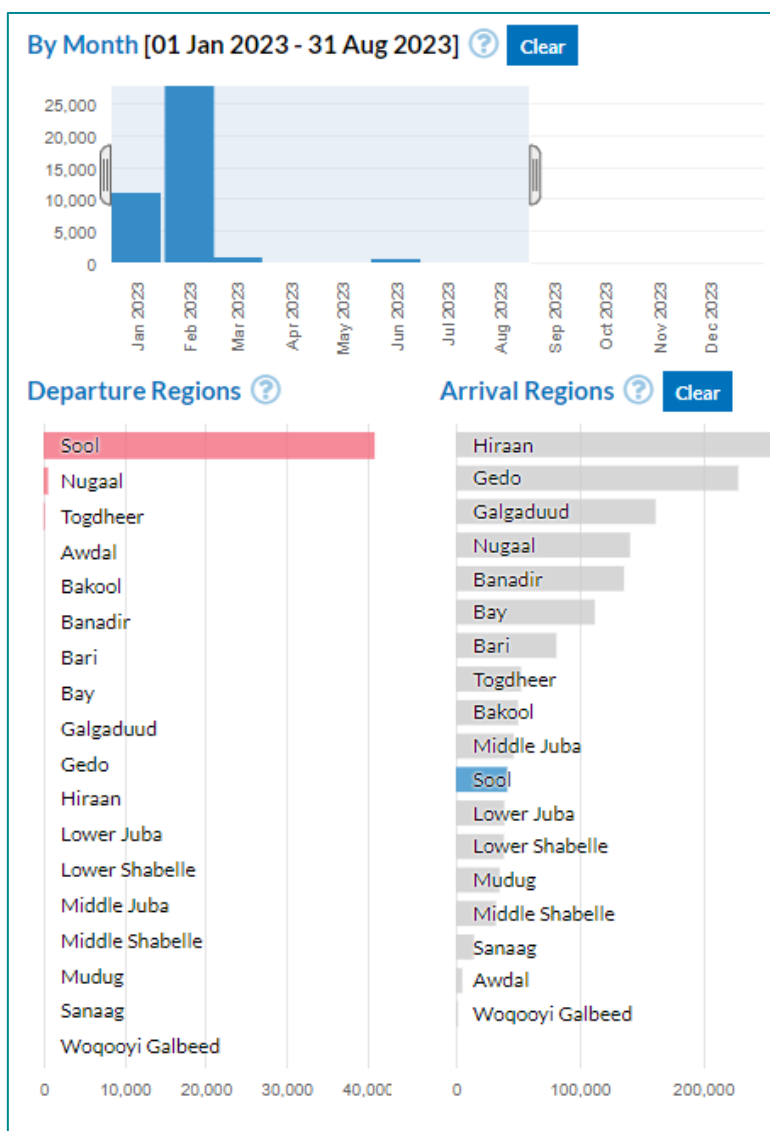
⁶³ UNHCR, via geraadpleegde operational data portal: 29/09/2023, [url](#)

⁶⁴ Hiiraan, 14/06/2023, [url](#)

⁶⁵ UNHCR, 08/06/2023, [url](#)

⁶⁶ UNHCR, 08/06/2023, [url](#)

situatie bevinden qua voedselzekerheid.⁶⁷ De ontheemden worden geconfronteerd met een gebrek aan essentiële middelen zoals voedsel, onderdak, gezondheidszorg en bescherming.⁶⁸ Over de terugkeer van de ontheemden vond Cedoca binnen het afgesproken tijdsbestek weinig informatie. De PRMN-gegevens tonen dat er ook 42.000 ontheemden toekomen in de regio Sool in de periode 1 januari 2023 tot 1 september 2023. De meeste onder hen zijn in dezelfde regio vertrokken (41.000), andere komen vooral uit de regio Nugaal (600) en Togdheer (100), zoals grafiek 12 aantoont.⁶⁹

Grafiek 12 – Grafiek opgemaakt op basis van PRMN-Operational Data Portal

Op 12 september 2023 tweett dr. Markus Virgil Hoehne dat het leven traag opnieuw normaliseert in de stad en de ontheemden terugkeren. De heropbouw van de stad zal nog maanden duren.⁷⁰ Op 5

⁶⁷ AI, 20/04/2023, [url](#); IPC, 28/02/2023, [url](#)

⁶⁸ SIDRA Institute (Omar Bile A.), 07/2023, p. 1, [url](#)

⁶⁹ UNHCR, via geraadpleegde operational data portal: 29/09/2023, [url](#)

⁷⁰ Hoehne, M. V. (@HoehneVirgil), 12/09/2023, [url](#)

oktober 2023 contacteert Cedoca Dr. Hoehne met de vraag naar meer informatie over de terugkeer van de ontheemden vermeld in deze tweet. Markus Hoehne antwoordt per e-mail op 6 oktober 2023:

“as far as I heard from contacts in Lasanod, more than 90 percent of the IDPs have returned to the city. Even from the Somali Region of Ethiopia, where the UNHCR had set up a camp (?), most people returned to Lasanod. Damaged houses and other infrastructure is being rebuilt. many schools reopend. The universities have not yet reopened. MSF did not restart its engagement in Lasanod (which it stopped due to the violence by the Somaliland army). MSF engages still in Kalabaydh, some 15 km south of Lasanod, where the org. supports the local hospital.”⁷¹

Cedoca bevroeg contactpersoon A en contactpersoon B in een e-mail over de situatie van de ontheemden, de redenen van hun eventuele terugkeer of waarom ze niet terugkeren. Contactpersoon A antwoordt dat:

“75% of IDPs Families are retuned in lasanod and dealing their lives, already their homes collapsed majority also with dealing to rehabilitating their homes, no water facilities, they uses water tanker from BERKETS far away from lasanod, also facing heavy raining [El Nino], the rest IDPs which remaining Ethiopia and other places, remaining two reason, one it’s raining and blocked roads second they cannot afford transportation cost.”⁷²

Wat de humanitaire situatie van deze ontheemden betreft, schrijft contactpersoon A:

“Any assistance from humanitarian NGO: Very limit humanitarian assistance there is no other organization except SRCS Somali red resent society and ICRC Teams located Garowe Puntland, from ICRC side at moment writing this letter there is registration of IDPs in Lasanod to be given Cash assistance, protection teams are assisting prisoners from Somaliland.

From our side SRCS mainly focused health sector to running 12 mobiles clinic Health and nutrition through entirely region integrated health and nutrition as well as 3 fixed health centers, Hudun, Talax and Goljano.”⁷³

Contactpersoon B antwoordt per e-mail dat:

“The IDPs of Lasanod has returned almost 80- 85% (being one of them). The majority of the families start returning first week of September because the security has changed dramatically.

I believe there is always small number that will not return for personal reasons like lack of finance and also if the parents one of or both were killed during fighting in lasanod or other reasons.”⁷⁴

Op 13 oktober 2023 laat Abdikarim Mohamed Abdullahi, de communicatiecoördinator van de Somalische delegatie van het ICRC, weten in een e-mail dat: “I can confirm that I did see families returning to Las Anod during my last visit to the town in September. Unfortunately, we don’t have the exact figures of the displaced and/or returnees.”⁷⁵

⁷¹ Hoehne M. V., e-mail, 06/10/2023

⁷² Contactpersoon A, e-mail, 08/10/2023

⁷³ Contactpersoon A, e-mail, 08/10/2023

⁷⁴ Contactpersoon B, e-mail, 09/10/2023

⁷⁵ Abdikarim Mohamed Abdullahi, e-mail, 13/10/2023

Samenvatting

In februari 2023 vertaalt de gespannen sfeer in de regionale hoofdstad Las Anod zich in gewelddadige confrontaties, met het gebruik van zwaar geschut (mortier –en raketgranaten), tussen de Somalilandse veiligheidsdiensten en de lokale Dhulbahanteclanmilities. Nadien zijn er sporadische opflakkingen van het geweld in de stad, of in de buurt van de stad, maar niet meer in die intensiteit zoals in de maand februari 2023. In juni 2023 besluit de VN-Veiligheidsraad dat dit geweld resulteert in een aanzienlijk aantal slachtoffers, de vernieling van infrastructuur en de ontheemding van de inwoners.

AI wijt de vele doden aan het gebruik van explosieven met een wijd bereik in een stedelijk gebied dat volgens de internationale humanitaire wet op willekeurig geweld verboden is. Door dit soort geweld vallen er burgerdoden. De geraadpleegde bronnen maken het niet mogelijk om een algemene conclusie te formuleren uit de beschikbare data over het aantal burgerdoden. ACLED noteert 16 burgerdoden door gericht geweld. Cedoca kan in de beschikbare data niet achterhalen hoeveel burgerdoden er naar schatting vallen bij het geweld tussen de twee actoren, incidenten die ACLED noteert in de categorie *battles*. AI schrijft in april 2023 over meer dan 100 burgerdoden, UNSOM noteert 87 burgerdoden voor de periode december 2022 – juni 2023.

Ook zorgt dit geweld voor een exodus uit de stad. Het UNHCR-monitoringsteam noteert een vlucht uit de regio Sool in de maanden januari, februari en maart 2023 met een piek in februari. In totaal schat het UNHCR dat 206.000 mensen de regio ontvluchten op een geschatte bevolking van 388.559. De meeste mensen vluchten naar de regio Nugaal (69.000), de regio Bari (52.000), naar andere locaties binnen de regio Sool (41.000) en naar de regio Toghdeer (40.000). Een minderheid trekt naar de regio Mudug (4.000) en de regio Woqooyi Galbeed (900). Naar schatting 100.000 anderen vluchten naar Ethiopië. Deze ontheemding gebeurt op het moment dat de regio in een voedselcrisis situatie zit door de aanhoudende droogte. Hierdoor zijn de middelen van de gastgezinnen al compleet uitgeput wanneer de nieuwe ontheemden aankomen. Er is een gebrek aan essentiële zaken zoals voedsel, onderdak, gezondheidszorg en bescherming.

Over of deze ontheemden, of een deel van deze ontheemden terugkeren naar de regio, vindt Cedoca op het moment van de redactie van dit onderzoek erg weinig informatie. Het UNHCR-monitoringsteam noteert dat er in de periode 1 januari 2023 tot 1 september 2023 42.000 ontheemden terugkeren naar de regio, de meeste onder hen zijn in de regio Sool vertrokken (41.000). Begin oktober 2023 bevestigen drie door Cedoca gecontacteerde bronnen de terugkeer van de ontheemden sinds september 2023. Niet alle ontheemden zijn al teruggekeerd omwille van het feit dat de wegen ontoegankelijk zijn door de recente zware regens. Sommige ontheemden kunnen de transportkosten om terug te keren niet betalen.

Bibliografie

Rechtstreekse contacten

Abdikarim Mohamed Abdullahi, de communicatiecoördinator van de Somalische delegatie van het ICRC, e-mail, 13/10/2023, contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Contactpersoon A, medewerker van de lokale afdeling van een hulporganisatie in Las Anod, e-mail, 08/10/2023, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Contactpersoon B, medewerker van een VN-organisatie in Las Anod, e-mail, 09/10/2023, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen

Hoehne M. V., professor forensische antropologie (Somaliland/ Peru) aan de universiteit van Leipzig, e-mail, 06/10/2023, markus.hoehne@uni-leipzig.de

Geschreven en audiovisuele bronnen

ACAPS, *Key Crisis to watch in 2023*, 14/04/2023, https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20230413_acaps_thematic_report_somalia_key_crisis_to_watch_in_2023.pdf [geraadpleegd op 30/09/2023]

African Arguments (Hoehne M. V.), *Crisis in Lasanod: Border Disputes, Escalating Insecurity and the Future of Somaliland*, 06/02/2023, <https://africanarguments.org/2023/02/crisis-in-lasanod-insecurity-border-disputes-and-the-future-of-somaliland/> [geraadpleegd op 28/09/2023]

African Arguments, *The Dynamics of Conflict over Laasanod: ongoing fighting, administration biolindg, failed mediation and forecast*, 12/06/2023, <https://africanarguments.org/2023/06/the-dynamics-of-conflict-over-lasanod-ongoing-fighting-administration-building-failed-mediation-and-forecast/> [geraadpleegd op 27/09/2023]

Al Jazeera, *Healthcare hits new lows in Somaliland as conflict continues*, 23/08/2023, <https://www.aljazeera.com/features/2023/8/23/healthcare-reaches-new-lows-in-somaliland-as-conflict-hits-new-highs> [geraadpleegd op 06/10/2023]

Amnesty International (AI), *Somaliland: Urgent investigation needed as fighting takes heavy toll on civilians in Las Anod*, 20/04/2023, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/04/somaliland-conflict/> [geraadpleegd op 29/09/2023]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Core Methodology*, s.d., <https://acleddata.com/resources/#methodology> [geraadpleegd op 03/10/2023]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Coding Review Process, Version 2*, 09/2020, https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2021/11/ACLED_Coding-Review-Process_v2_September-2020.pdf [geraadpleegd op 03/10/2023]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Codebook*, 06/2023, https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/dlm_uploads/2023/06/ACLED_Codebook_2023.pdf [geraadpleegd op 05/10/2023]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), via export tool geraadpleegde update: 22/09/2023, <https://www.acleddata.com/data/> [geraadpleegd op 27/09/2023]

BBC, *Qaabkii ay ciidamada SSC ula wareegeen xerada Goojacadde [The way SSC troops took over the Goojacadde camp]*, 25/08/2023, <https://www.bbc.com/somali/articles/cll8660rv5zo> [geraadpleegd op 27/09/2023]

Bundesamt für Flüchtlinge (BAMF), *Länderreport 59, Somalia, Sicherheitslage in Las Anod seit Anfang 2023*, 07/2023, https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/Behoerde/Informationszentrum/Laenderreporte/2023/laenderreport-59-Somalia.pdf?__blob=publicationFile&v=2 [geraadpleegd op 29/09/2023]

European Union Agency for Asylum (EUAA), *Somalia, Security Situation*, 02/2023, https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2023_02_EUAA_COI_Report_Somalia_Security_situation.pdf [geraadpleegd op 27/09/2023]

EUAA, *Country Guidance Somalia 2023, 1. General Remarks, 1.1. The Structure of Governance*, 08/2023, <https://euaa.europa.eu/country-guidance-somalia-2023/11-structure-somali-governance> [geraadpleegd op 05/10/2023]

Garowe Online, *Somalia. Fresh Fighting breaks out in Las Anod City*, 06/02/2023, <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-fresh-fighting-breaks-out-in-las-anod-city> [geraadpleegd op 11/10/2023]

Google Earth, *Tuulo Smakaab*, s.d., <https://earth.google.com/web/@8.56429453,46.93007438,830.02742863a,91958.62143486d,35y,360h,0t,0r/data=OqMKATA> [geraadpleegd op 27/09/2023]

Hiraal Institute (HI), *The Road to Resolution: Understanding the intricacies of the Las Anod conflict & the path to peace*, 05/2023, <https://hiraalinstitute.org/the-las-anod-conflict/> [geraadpleegd op 29/09/2023]

Hiiraan, *Aid slow to arrive for people in northern Somalia fleeing Las Anod fighting*, 14/06/2023, https://www.hiiraan.com/news4/2023/Jun/191791/aid_slow_to_arrive_for_people_in_northern_somalia_fleeing_las_anod_fighting.aspx [geraadpleegd op 06/10/2023]

Hoehne, M. V. (@HoehneVirgil), *Life in Lasanod is slowly going back to normal. IDPs are returning. Yesterday the secondary school Muuse Yusuf opened. Other schools & the universities still need preparation & rehabilitation. Electricity works, the water plant not. Repair will take months* [X post], 12/09/2023, <https://twitter.com/HoehneVirgil/status/1701488629825106169> [geraadpleegd op 06/10/2023]

Horseed Media, *Somalia: SSC Forces Capture Somaliland's Goojacade military Base*, 25/08/2023, <https://horseedmedia.net/somalia-ssc-forces-capture-somalilands-goojacade-military-base-381967> [geraadpleegd op 05/10/2023]

Integrated Food Security Phase Classification (IPC), *Large scale, multi-sectoral assistance will likely avert Famine (IPC Phase 5), but 6.5 million people in Somalia still face Crisis (IPC Phase 3) or worse acute food insecurity outcomes*, 28/02/2023, <https://fsnau.org/downloads/Somalia-Multi-Partner-Technical-Release-on-Somalia-2022-Post-Deyr-Assessment-and-IPC-Analysis-Results-28-Feb-2023.pdf> [geraadpleegd op 29/09/2023]

International Committee of the Red Cross (ICRC), *Somalia/ Somaliland, Red Cross visits hundreds of detainees in Las Anod*, 01/09/2023, <https://www.icrc.org/en/document/somaliasomaliland-red-cross-visits-hundreds-detainees-las-anod> [geraadpleegd op 29/09/2023]

International Crisis Group (ICG), *Crisis Watch, Somaliland*, s.d., [https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database?location\[\]=117](https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database?location[]=117) [geraadpleegd op 29/06/2023]

International Crisis Group (ICG), *Crisis Watch, Somaliland, August 2023*, 09/2023, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/september-alerts-and-august-trends-2023#somalia> [geraadpleegd op 29/09/2023]

Médecins Sans Frontières (MSF), *Extreme violence in Las Anod forces MSF to close activities*, 24/07/2023, <https://www.msf.org/extreme-violence-las-anod-forces-msf-close-activities> [geraadpleegd op 29/09/2023]

Radio Dalsan, *43 bodies recovered and 110 wounded as violent clashes continue in disputed Lasanod city, ICRC reports*, 01/09/2023, <https://www.radiodalsan.com/43-bodies-recovered-and-110-wounded-as-violent-clashes-continue-in-disputed-lasanod-city-icrc-reports/> [geraadpleegd op 29/09/2023]

Reuters, *Somaliland agrees to ceasefire after five days of fighting in disputed territory*, 11/02/2023, <https://www.reuters.com/world/africa/somaliland-agrees-ceasefire-after-five-days-fighting-disputed-territory-2023-02-10/> [geraadpleegd op 27/09/2023]

Shabelle Media Network, *Somaliland leader vows revenge on SSC after loss of key military base*, 26/08/2023, <https://shabellemedia.com/somaliland-leader-vows-revenge-on-ssc-after-loss-of-key-military-base/> [geraadpleegd op 05/10/2023]

Somali Institute for Development Research and Analysis Institute (SIDRA Institute) (Omar Bile A.), *Humanitarian Crisis in Sool: A Call for Action*, 07/2023, <https://sidrainstitute.org/wp-content/uploads/2023/07/Humanitarian-Crisis-in-Sool-A-Call-for-Action.pdf> [geraadpleegd op 29/09/2023]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Funding gap hampers response to critical needs of Somali refugees in Ethiopia*, 08/06/2023, <https://www.unhcr.org/news/press-releases/funding-gap-hampers-response-critical-needs-somali-refugees-ethiopia> [geraadpleegd op 29/09/2023]

United Nations Assistance Mission Somalia (UNSOM), *International Partners condemn Escalation of Conflict in Laascaanood*, 27/08/2023, <https://unsom.unmissions.org/international-partners-condemn-escalation-conflict-laascaanood-0> [geraadpleegd op 30/09/2023]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Operational Data Portal, Refugee Situations, Departure Region: Sool, By Month 01 feb 2023 – 31 Aug 2023*, via geraadpleegde operational data portal: 29/09/2023, <https://data.unhcr.org/en/dataviz/1> [geraadpleegd op 29/09/2023]

United Nations Human Rights Council (UNHRC), *Somalia: UN expert deploras high death tolls in Laas Caanood clashes*, 23/02/2023, <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/02/somalia-un-expert-deplores-high-death-toll-laas-caanood-clashes#:~:text=%E2%80%9CWe%20deploras%20the%20killing%20of,%20human%20rights%20in%20Somalia.> [geraadpleegd op 28/09/2023]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Operational Update May 2023*, 21/06/2023, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/101411> [geraadpleegd op 30/09/2023]

United Nations Human Rights Council (UNHRC), *Report of the Independent Expert on the situation of human rights in Somalia, Isha Dyfan*, 21/08/2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2097521/G2316166.pdf> [geraadpleegd op 28/09/2023]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Operational Update, 1-31 augustus 2023*, 20/09/2023, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/103565> [geraadpleegd op 30/09/2023]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *Somalia Flash Update No. 1. Fighting in Laas Caanood, Sool Region*, 09/02/2023, <https://reliefweb.int/report/somalia/somalia-flash-update-no-1-fighting-laas-caanood-sool-region-9-february-2023> [geraadpleegd op 30/09/2023]

United Nations Security Council (UNSC), *Somalia: Briefing and Consultations*, 21/02/2023, <https://www.securitycouncilreport.org/whatsinblue/2023/02/somalia-briefing-and-consultations-8.php> [geraadpleegd op 29/09/2023]

United Nations Security Council (UNSC), *Situation in Somalia, Report of the Secretary-General*, 15/06/2023, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N23/162/78/PDF/N2316278.pdf?OpenElement> [geraadpleegd op 28/09/2023]

United Nations Security Council (UNSC), *Somalia: Meeting under "Any Other Business"*, 06/09/2023, <https://www.securitycouncilreport.org/whatsinblue/2023/09/somalia-meeting-under-any-other-business.php> [geraadpleegd op 28/09/2023]

Universität Leipzig, *Person Profile, Dr. Markus Höhne, s.d.*, <https://www.uni-leipzig.de/personenprofil/mitarbeiter/dr-markus-hoehne> [geraadpleegd op 09/10/2023]

Wardheer News, *Somalia: ICRC Facilitates Release Of Wounded Detainees From Las Anod To Hargeisa*, 12/09/2023, <https://wardheernews.com/somalia-icrc-facilitates-release-of-wounded-detainees-from-las-anod-to-hargeisa/> [geraadpleegd op 29/06/2023]

Lijst van geconsulteerde bronnen

Contact(pogingen) met deze personen leverde(n) geen resultaat op:

Contactpersoon B, medewerker VN-organisatie in Las Anod, identiteit en contactgegevens niet meegedeeld om de veiligheid van deze bron te garanderen